

Till arbetspensionsanstalterna

TILLÄMPNINGSANVISNINGAR GÄLLANDE FÖRTIDA OCH UPPSKJUTET UTTAG AV ÄLDERS-
PENSION

Inledning

I den flexibla pensioneringen från början av år 1986 ingår som en del även ändringar av villkoren för utfående av ålderspension. Genom ändringarna ökar valfriheten för envar att själv besluta om sin ålderspensionering. Ålderspensionen har hittills kunnat tas ut vid pensionsåldern som fulltida uttag eller därefter som uppskjutet uttag av pensionen. Efter årsskiftet kan ålderspensionen även tas ut som förtida uttag mellan 60 och 65 års åldern.

Stadgande om rätten till förtida ålderspension ingår i APL, FÖPL, LFÖPL, KAPL och i lagen om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande (KOPL) samt i folkpensionslagen. Tillsvidare ger inte den offentliga sektorns pensionslagar rätt till förtida uttag. En utvidgning av den flexibla pensioneringen till att omfatta den offentliga sektorn utreds som bäst av en pensionsålderskommitté för den offentliga förvaltningen.

Familjepension som beviljas efter uppskjuten ålderspension uträknas från 1.1.1986 på annat sätt än hittills. Förtidsminskning och från 1.1.1986 även uppskovsförhöjning i en ålderspension kvarblir även i en familjepension som beviljas efter en ålderspension.

Den ändringar i bestämmelser av lägre ordning som lagändringarna ger anledning till

Bestämmelserna gällande fribrev

Med anledning av lagändringarna har social- och hälsovårdsministeriet gjort ändringar i 8 § APF. Därtill har pensionsskyddscentralen hos social- och hälsovårdsministeriet gjort framställningar om ändringar i villkoren och grunderna för fribrev motsvarande miniskyddet enligt arbetspensionslagarna, för fribrev beträffande frivilliga tilläggsförmåner enligt arbetspensionslagarna och för fribrev beträffande arbetsgi-

aaHAGG659

Försäkringstekniska avdelningen

10.12.1985

2

vares pensionsförsäkring. I bestämmelserna har även beaktats KOPL:s ikraftträdande. Den ändrade 8 § APF medföljer här som bilaga. De föreslagna anhängiga ändringarna i villkoren och grunderna för fribreve sänds till pensionsanstalterna när de fastställts.

Bestämmelserna om fribreve har utökats med ett villkor, enligt vilket fribreve inte bildas då en arbetstagare direkt från ett arbetsförhållande tar ut förtida ålderspension. I dessa fall bestäms rätten till förtida ålderspension i enlighet med villkoren i det sista arbetsförhållandet.

Arbetstagare som redan tidigare slutat förvärvsarbete har rätt till förtida ålderspension. I villkoren och grunderna för fribreve har föreslagits en bestämmelse om rätt att utfå förtida ålderspension på basis av fribreve från början av den månad som följer efter ansökan, dock tidigast från 60 års åldern. Denna rätt skulle även omfatta fribreve beträffande frivilliga tilläggsförmåner och fribreve beträffande arbetsgivares pensionsförsäkring.

Bestämmelserna om sänkta pensionsåldrar och tilläggsförmåner

Föreskrifter om uträkning av uppskovsförhöjning i pensionen ingår i det social- och hälsovårdsministeriets beslut (714/79) som baserar sig på gällande lag före 1.1.1986. I samband med lagändringen har bestämmelserna om uträkning av uppskovsförhöjningen och förtidsminskningen i fråga om grundpensionsskyddet intagits i arbetspensionslagarna. I lagarna har däremot ingenting stadgats om uträkning av uppskovsförhöjning i fall med sänkt pensionsålder eller registrerad tilläggspension. Lagarna innehåller inte heller stadganden om uträkning av förtidsminskningen i fall med registrerad tilläggspension.

Vid social- och hälsovårdsministeriet förbereds en lagändring enligt vilken ministeriet kan utfärda beslut om uträkning av uppskovsförhöjning och förtidsminskning i ovan anförda fall. Utkast till framställningen om det planerade beslutet medföljer detta cirkulär som bilaga. Fram till dess beslut utfärdas kan pensionsanstalterna räkna ut uppskovsförhöjningen och förtidsminskningen i tilläggsförmånerna i enlighet med det planerade beslutet och bevilja ifrågavarande pensioner genom interimistiska beslut.

Enligt utkastet till beslut skulle uppskovsförhöjningen vid uppskjutet uttag ut över sänkt pensionsålder liksom hittills räknas ut med användning av försäk-

Försäkringstekniska avdelningen

10.12.1985

3

ringsmatematiska koefficienter. För koefficienterna har dock givits nya värden som motsvarar de ändringar som inträffat i de försäkringsmatematiska grunderna. I koefficienterna har även beaktats, att uppskovsförhöjningen efter årsskiftet kvarblir i en familjepension som beviljas efter en uppskjuten ålderspension. Därtill har koefficienterna för åldersgruppen 60-65 år avpassats att motsvara en förtidsminskning om 6 % per år.

För uppskovsförhöjningen i tilläggspensionsskyddet har hittills samma koefficienter använts som i grundpensionsskyddet. Efter årsskiftet kan enhetliga koefficienter inte längre användas, emedan familjepensionen inom tilläggspensionsskyddet inte räknas utgående från ålderspensionen och uppskovsförhöjningen sålunda inte kommer att ingå i familjepensionen. Enligt det föreslagna beslutet kommer såväl uppskovsförhöjningen som förtidsminskningen att uträknas enligt försäkringsmatematiska grunder så att pensionens kapitalvärde bibehålls.

Pensionsskyddscentralens styrelse har dessutom fastställt ändringar i kartan för registrerbara tilläggförmåner enligt 11 § APL. Ändringarna i kartan och i de därtill anslutna registreringsanvisningarna ges pensionsanstalterna till kännedom i cirkulär 54/85. Den förtida ålderspensionen föranleder även ändringar i definitionerna av tilläggförmåner enligt 11 § FÖPL och LFÖPL. Ändringarna i kartan över dessa tilläggförmåner sänds till pensionsanstalterna när de fastställts.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Markus K. K. *Sammara Herro*

BILAGOR

aaHAGG659

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida
1. FÖRTIDA ALDERSPENSION	1
1.1. Förutsättningarna för pensionens beviljande	1
1.2. Jämsidiga arbetsförhållanden och företagarperioder	1
1.3. Intjänande av pensionsrätt samt försäkringsskyldigheten i fall med förtida ålderspension jämsides med arbets- förhållande eller företagarverksamhet	2
1.4. Ansökan om och börjedag för pensionen	4
1.5. Beviljande av förtida ålderspension som fortsättning på invalid- och arbetslöshetspension	5
1.6. Uträkning av pensionen	5
1.6.1. Uträkning av förtidsminskning enligt grund- pensionsskyddet	5
1.6.2. Den i grundpensionsskyddet avsedda pension som utgör grund för förtidsminskningen	6
1.6.3. Uträkning av förtidsminskningen enligt tilläggs-pensionsskyddet	8
1.6.4. Den tilläggs-pension som utgör grund för förtidsminskningen	8
1.7. Uträkning av pensionsökningar i förtida ålderspension ..	9
1.8. Beviljande av invalidpension samtidig med förtida ålderspension	9
1.9. Uträkning av familjepension	10
1.10. Ansvarsfördelning	10
1.11. Folkpension	10
2. UPPSKJUTEN ALDERSPENSION	12
2.1. Bestämmelserna om uppskovsförhöjning	12
2.2. Uträkning av uppskovsförhöjning	13
2.2.1. Uppskovsförhöjning i pension enligt grundskyddet (pensionsåldern lika med 65 år)	13
2.2.2. Uppskovsförhöjning i pension vid sänkt pensions- ålder	13
2.2.3. Uppskovsförhöjning i registrerad tilläggs-pension .	13
2.3. Familjepension som fortsättning på uppskjuten pension ...	14
3. IKRAFTTRÄDANDE	15
3.1. Tillämpning av de nya stadgandena vid uträkning av pension	15
3.2. Uträkning av uppskovsförhöjning när uppskov med pensionsuttaget börjat före 1.1.1986 och upphör år 1986 eller senare	16
3.3. Uträkning av fribrev för avslutat arbetsförhållande	16
4. EXEMPEL	17

1. FÖRTIDA ALDERSPENSION

1.1. Förutsättningarna för pensionens beviljande

För beviljandet av förtida ålderspension har stadgats, att

på ansökan beviljas ålderspension i förtid innan arbetstagaren fyllt 65 år, dock tidigast från ingången av månaden efter den under vilken han fyllt 60 år.

I övrigt gäller för den förtida ålderspensionen det som stadgats om ålderspension. På förtida ålderspension tillämpas de till det sista arbetsförhållandet hörande villkoren. Det innebär, att vid förtida ålderspension beviljas även de på fribrev baserade pensionsdelarna. Det sista arbetsförhållandet avgör också från vilken pensionsålder förtidsminskningstiden skall räknas.

För beviljande av förtida ålderspension från ett APL-arbetsförhållande krävs det att arbetsförhållandet upphör. Om arbetsförhållandet fortsätter utan avbrott kan förtida ålderspension inte beviljas enbart på grund av de pensionsdelar som baserar sig på fribrev.

Att ett KAPL- eller KoPL-arbetsförhållande eller en FÖPL- eller LFÖPL-verksamhet fortsätter är inte till hinder för beviljande av förtida ålderspension. Härvid är en pension enbart på grund av fribrev likväl inte möjlig, utan till grund för pensionen måste även tas det arbetsförhållande eller den verksamhet som alltjämt fortsätter.

För att förtida ålderspension skall beviljas krävs det inte, att pensionssökanden stått i arbetsförhållande eller bedrivit företagarverksamhet omedelbart före sin ansökan om pension. Enligt villkoren och grunderna för fribrev föreligger rätt till förtida ålderspension på grund av avslutade arbetsförhållanden och företagarverksamheter.

1.2. Jämsidiga arbetsförhållanden och företagarperioder

Om en arbetstagare samtidigt har två eller flera arbetsförhållanden eller företagarverksamheter, har han rätt att ansöka om förtida ålderspension för en eller flera av sina jämsidiga verksamheter. Som jämsidiga betraktas härvid sådan arbetsförhållanden och företagarverksamheter, på grund av vilka såsom till pension berättigande tid även den återstående intjäningstiden fram till pensionsåldern eller motsvarande lön skulle

beaktas, ifall arbetstagaren hade blivit arbetsoförmögen när den förtida ålderspensionen börjar. Även i dessa fall skall i pensionen inräknas alla de pensionsdelar som intjänats i redan avslutade arbetsförhållanden och företagarperioder. Nedan följer några exempel på sådana situationer.

1. Jämsidigt två eller flera APL-arbetsförhållanden. Förtida ålderspension kan beviljas endast för de APL-arbetsförhållanden som upphör. Samtidigt beviljas även de pensionsdelar som baserar sig på fribrev.
 2. Jämsidigt KAPL-löner och APL-arbetsförhållande. Om APL-arbetsförhållandet upphör, kan förtida ålderspension beviljas både för APL-arbetsförhållandet och för KAPL-lönerna, eller om pensionstagaren uttryckligen så önskar endast för APL-arbetsförhållandet. Om APL-arbetsförhållandet inte upphör kan den förtida ålderspensionen beviljas endast för KAPL-lönerna och fribreven.
 3. Jämsidigt APL-arbetsförhållande och FÖPL-verksamhet. Om APL-arbetsförhållandet upphör kan förtida ålderspension beviljas antingen för de båda jämsidiga verksamheterna eller enbart för APL-arbetsförhållandet. Om APL-arbetsförhållandet inte upphör, kan pensionen beviljas endast för FÖPL-verksamheten (inbegripet även de på fribrev baserade pensionsdelarna).
 4. Jämsidigt KAPL-löner och LFÖPL-verksamhet. Den förtida pensionen kan beviljas antingen för både KAPL-lönerna och LFÖPL-verksamheten eller för endast den ena av de jämsidiga verksamheterna. I bägge fallen beviljas även de pensionsdelar som baserar sig på fribrev.
- 1.3. Intjänande av pensionsrätt samt försäkringsskyldigheten i fall med förtida ålderspension jämsides med arbetsförhållande eller företagarverksamhet

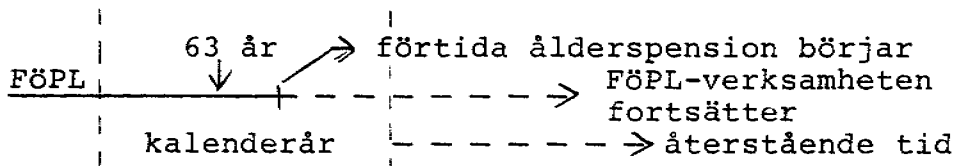
Om återstående tid eller däremot svarande lön inte beaktats vid uträkning av förtida ålderspension ger ett arbetsförhållande eller en företagarverksamhet jämsides med pensionen rätt till pension på normalt sätt. Den i arbetspensionslagarna avsedda försäkringsskyldigheten omfattar då arbetsförhållandet eller företagarverksamheten och försäkringspremier uppbärs för den aktuella tiden. Företagarverksamhet under pensionstiden betraktas vid en senare uträkning av pensionen som en ny FÖPL- eller LFÖPL-period, även om

verksamheten skulle ha fortsatt i en följd utan avbrott i tiden före pensioneringen.

Om den återstående tiden eller den däremot svarande lönen har beaktats i den förtida ålderspensionen, ger inte ett under pensionstiden inlett APL-arbetsförhållande, en FÖPL- eller LFÖPL-period eller KAPL- och KoPL-löner under pensionstiden rätt till någon ny pension. I dessa fall uppbärs inga försäkringspremier för företagaverksamhet under tid med förtida ålderspension. Försäkringspremier uppbärs inte heller för APL-arbetsförhållande som inletts under pensionstiden. Däremot skall både KAPL- och KoPL-premier alltid betalas oberoende av en samtidig pension.

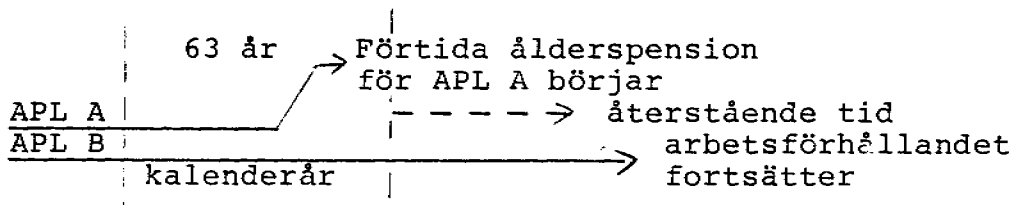
Om en person haft jämsidiga arbetsförhållanden eller företagaverksamheter tillväxer pensionen alltid för det arbetsförhållande eller den företagaverksamhet som inte tagits till grund för den beviljade pensionen, även om den återstående tiden eller den däremot svarande lönen skulle ha beaktats i den pension som beviljats för ett annat arbetsförhållande eller en annan företagaverksamhet. Försäkringspremier uppbärs i normal ordning för det arbetsförhållande och för den företagaverksamhet vari pension fortsätter att tillväxa.

Exempel

Förtidsminskningen räknas på den pension, till vilken den återstående tiden från början av det år då 64 års åldern uppnår ansluter sig. Ingen tillväxt sker i rätten till pension för företagaverksamheten och inga försäkringspremier uppbärs för tiden efter förtidspensioneringen.

Exempel

I arbetsförhållande B tillväxer pensionen fortsättningsvis. När ny pension i sinom tid räknas ut ger även arbetsförhållande B rätt till att beakta den återstående tiden, emedan denna rätt uppstått jämsides med arbetsförhållande A.

1.4. Ansökan om och börjedag för pensionen

Förtida ålderspension beviljas endast på ansökan. För ansökan om pensionen används den till följd av lagändringen förnyade pensionsansökningsblanketten (VE-blanketten). Den har sänts till pensionsanstalterna för kännedom bilagd till Pensionsskyddscentralens cirkulär 39/85.

Pensionssökanden skall i sin ansökan ange, från vilken dag han önskar ta ut sin förtida ålderspension. Pensionen beviljas inte retroaktivt för tid före ansökan. Om pensionsansökan likväl har gjorts inom tre månader från det ett APL-arbetsförhållande har upphört, kan pensionen beviljas från ingången av den månad som följer efter det arbetsförhållandet upphörde.

Beviljande av förtida ålderspension kan avbryta intjänande av ålderspension i en statlig anställning. Om en pensionssökande har en statlig anställning, skall pensionsanstalten därför med statskontoret reda ut frågan om intjänandet av statens pension. Ifall intjänandet avbryts till följd av att den förtida ålderspensionen beviljas, skall pensionssökanden informeras om detta innan pensionen beviljas för att ha möjlighet att återta sin ansökan.

Under tid med förtida ålderspension kan pensionssökanden intjäna ny pension. På ansökan av pensionstagaren läggs den nya pensionen till den förtida ålderspensionen. Senast då pensionstagaren fyller 65 år skall den pensionsanstalt som betalar ut den förtida ålderspensionen ge den förtida pensionstagaren besked om ökningen i den intjänade pensionsrätten och uppmana pensionstagaren att ansöka om denna pensionsökning. Pensionskyddscentralen sänder för detta ändamål i samband med uträkningsuppmaningarna två gånger om året till de pensionsanstalter som betalar ut förtida ålderspensioner registeruppgifter om dem som får förtida ålderspension och om vilka uppgifterna har förändrats under pensionstiden. Om pensionsanstalterna inte av särskilda skäl sinsemellan avtalar om annat, handläggs och avgörs även pensionstagarens senare pensionsansökningar av den pensionsanstalt som beviljat den förtida ålderspensionen.

1.5. Beviljande av förtida ålderspension som fortsättning på invalid- och arbetslöshetspension

Om en person som får invalidpension i form av delpension ansöker om förtida ålderspension skall pensionsanstalten till först klargöra för sökanden, vilka möjligheterna är för honom att få full invalidpension eller individuell förtidspension. Om det inte förefaller finnas rätt till en sådan pension, beviljas den förtida ålderspensionen under förutsättning att delpensionen hinner avslutas senast vid utgången av månaden före den månad då den förtida ålderspensionen börjar.

Om en person med full invalid- eller arbetslöshetspension ansöker om förtida ålderspension, skall situationen avhandlas med pensionstagaren och därvid utredas pensionstagarens rätt att utfå den tidigare pensionen. Beviljande av förtida ålderspensionen kommer i fråga om invalid- eller arbetslöshetspensionen skulle upphöra och ingen rätt till individuell förtidspension föreligger.

Förtida ålderspension som beviljas som fortsättning på full invalidpension, delpension eller arbetslöshetspension bestäms utgående från den pensionsrätt som uppkommit fram till dess den tidigare pensionen upphörde.

1.6. Uträkning av pensionen

1.6.1. Uträkning av förtidsminskning enligt grundpensionsskyddet

När pensionen beviljas som förtida ålderspension, minskas pensionen för varje sådan månad för vilken pensionen utbetalas före ingången av den månad som följer efter det pensionsåldern har uppnåtts. För arbetstagare födda år 1937 eller senare och för företagare födda år 1945 eller senare är minskningen en halv procent per månad. För dem som är födda därförinnan är minskningsprocenten per månad lägre. Minskingsprocenten för de olika åldersklasserna är följande:

APL, KOPL och KAPL arbetstagarens födelseår	FÖPL och LFÖPL företagarens födelseår	Minskings- procent per månad
1922 eller senare	1930 eller tidigare	0.33
1923	1931	0.34
1924	1932	0.36
1925	1933	0.37
1926	1934	0.38
1927	1935	0.39
1928	1936	0.40
1929	1937	0.41
1930	1938	0.42
1931	1939	0.43
1932	1940	0.44
1933	1941	0.46
1934	1942	0.47
1935	1943	0.48
1936	1944	0.49
1937 eller senare	1945 eller senare	0.50

Exempel 1.

En person som är född 3.8.1926 ansöker om förtida ålderspension från 1.9.1926. Hans pensionsålder är 65 år och han har intjänat pension både enligt APL och enligt FÖPL. Tiden från det pensionsutbetalningen börjar till ingången av den månad som följer efter det pensionsåldern uppnåtts är

tiden 1.9.1986 - 1.9.1991 = 60 månader.

Minskingsprocenten för en år 1926 född arbetstagare är 0,38 % och för en företagare 0,33 %. Minskningen räknas särskilt för pensionens APL-del och särskilt för pensionens FÖPL-del, varvid

minskningen i APL-delen = $60 \times 0,38 \% = 22,8 \%$

minskningen i FÖPL-delen = $60 \times 0,33 \% = 19,8 \%$.

Om pensionsåldern skulle vara 63 år, är tiden fram till ingången av månaden efter pensionsålderns uppnående 36 månader och pensionsminskningarna i motsvarande grad mindre.

1.6.2. Den i grundpensionsskyddet avsedda pension som utgör grund för förtidsminskningen

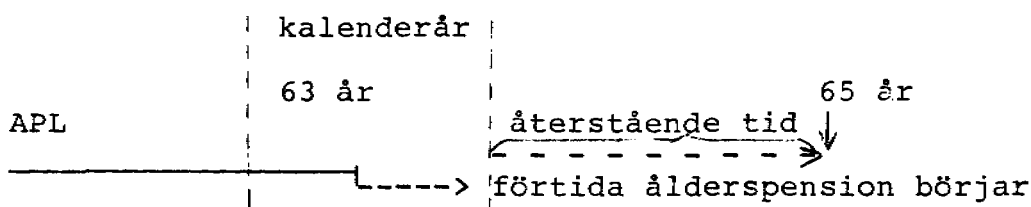
Förtidsminskningen räknas på den enligt 8 § APL samordnade pension som sökanden intjänat fram till pensioneringen. I fall med jämsidiga arbetsförhållanden

och företagaverksamheter räknas den samordnade pensionen endast på de arbetsförhållanden och företagaverksamheter för vilka den förtida ålderspensionen beviljas.

Såsom till pension berättigande tid skall i allmänhet beaktas även den återstående tiden från utgången av det år då 63 åldern uppnås fram till pensionsåldern eller den däremot svarande lönen, när en person tar ut förtida ålderspension det år då 63 års åldern uppnås eller senare. Detta förfarande skall tillämpas på de arbetsförhållanden och de företagaverksamheter, på grund av vilka den försäkrade hade haft rätt att tillgodoräkna sig återstående tid eller däremot svarande lön om han skulle bli arbetsoförmögen efter det år då 63 års åldern uppnåddes. Härvid beaktas arbetsförhållandena och företagaverksamheterna för tiden före den förtida ålderspensionen.

Exempel 2.

En person som är född 9.3.1923 ansöker om förtida ålderspension från 1.5.1986 på grund av ett APL-arbetsförhållande som pågått tiden 1.6.1967 - 30.4.1986. Enligt de till arbetsförhållandet anslutna villkoren är pensionsåldern 65 år. I detta fall räknas även tiden från ingången av det år då 64 års åldern uppnås fram till pensionsålderns uppnående, dvs. tiden 1.1.1987 - 9.3.1988, såsom pensionsberättigande tid. Denna tid skulle även beaktas som pensionsberättigande tid i de fall då den försäkrade tar ut sin ålderspension efter att ha fyllt 65 år.

När en person tar ut förtida ålderspension som bestäms enligt de till det sista arbetsförhållandet hörande villkoren och pensionsåldern enligt dessa villkor är lägre än 65 år, skall den på fribrev baserade pensionsdelen omvandlas att motsvara pensionsåldern innan förtidsminskningen räknas ut.

Anvisningar för omvandlingen ingår i 6 § villkor och grunder för fribrev motsvarande minimiskyddet.

Den tid som utgör grund för förtidsminskningen räknas från det pensionen börjar fram till ingången av den månad som följer efter uppnåendet av den sänkta pensionsåldern, vilket redan framgick av exempel 1.

1.6.3. Uträkning av förtidsminskningen enligt tilläggspensions-skyddet

För det i 11 § APL samt i 11 § FÖPL och LFÖPL avsedda registrerade tilläggspensionsskyddet och för arbetsgivares pensionsförsäkring uträknas förtidsminskningen försäkringsmatematiskt så, att ålders- och invalidpensionens sammanräknade kapitalvärde bibehålls.

Som bilaga medföljer ett förslag till social- och hälsovårdsministeriets beslut med föreskrifter om uträkning av förtidsminskningen i de fall då en person tar ut förtida ålderspension direkt från ett arbetsförhållande. Enligt förslaget kommer beslutet att utfärdas så snart den därtill anslutna lagändringen har antagits. Fram till dess kan förslaget tillämpas genom interimistiska beslut i förekommande fall.

Motsvarande anvisningar gällande fribrev beträffande registrerat tilläggspensionsskydd och arbetsgivares försäkring ingår

- i 5 och 8 §§ villkor och grunder för fribrev beträffande frivilliga tilläggsförmåner enligt arbetspensionslagarna och
- i 5 och 8 §§ villkor och grunder för fribrev beträffande arbetsgivares pensionsförsäkring.

1.6.4. Den tilläggspension som utgör grund för förtidsminskningen

Förtidsminskningen räknas på den tilläggspension som intjänats fram till pensioneringen.

Fribrev för registrerad tilläggspension och arbetsgivares försäkring skall före minskningen omvandlas att motsvara pensionsåldern enligt de till det sista arbetsförhållandet hörande villkoren så, att ålders- och invalidpensionens sammanräknade kapitalvärde bibehålls.

Anvisningarna gällande omvandlingen av fribrev för registrerad tilläggsförmån och arbetsgivarens försäkring ingår

- i 8 § villkor och grunder för fribrev beträffande frivilliga tilläggsförmåner enligt arbetspensionslagarna och
- i 8 § villkor och grunder för fribrev beträffande arbetsgivares pensionsförsäkring.

1.7. Uträkning av pensionsökningar i förtida ålderspension

Om en person, som intjänat ny pension under tid med förtida ålderspension, ansöker om ökning i den förtida ålderspensionen, är förfarandet följande (se även punkt 4, exempel 4):

1. Först uträknas pensionen för den verksamhet, som ansökan om ändring av pensionen baserar sig på, och till denna pension läggs sedan de eventuella fribrev som intjänats efter det förra förtida uttaget.
2. Inverkan av samordningen och förtidsminskningen i den förra förtida ålderspensionen undanröjs och den på detta sätt "rensade" intjänade pensionen justeras att motsvara indexnivån vid ändringstidpunkten.
3. Den tidigare intjänade pensionen och den intjänade pensionsökningen sammanräknas och samordnas. Om den förtida ålderspensionen och ett arbetsförhållande eller en företagarverksamhet pågått samtidigt i över tre års tid, höjs samordningsgrunden i enlighet med 8 § 3 mom. APL.
4. Efter detta räknas förtidsminskningen ut särskilt för den tidigare och särskilt för den nya pensionsdelen. På den del som motsvarar den tidigare pensionen tillämpas samma förtida uttagstid som tidigare. För den del som motsvarar pensionsökningen räknas den förtida uttagstiden från ändringstidpunkten.

Vid uträkning av en sådan pension som under tid med förtida ålderspension intjänats i en FÖPL- eller LFÖPL-verksamhet som inletts innan den förtida ålderspensionen beviljades, betraktas verksamheten under pensionstiden som en särskild FÖPL- eller LFÖPL-period. Den pensionsgrundande arbetsinkomsten bestäms då på basen av företagarverksamheten efter det den förtida ålderspensionen börjat.

1.8. Beviljande av invalidpension samtidig med förtida ålderspension

Om en person blir arbetsoförmögen medan han får förtida ålderspension, beviljas invalidpension på den del

av pensionen som inte tagits ut i förtid. Också i detta fall måste samordningen av och förtidsminskningen i den förtida ålderspensionen undanröjas och en ny samordning förrättas. Därefter skall ålderspensionsdelen i pensionen på nytt förtidsminskas med samma förtidsminskningsprocent som tidigare. Vid beviljandet av invalidpensionen skall eventuell primärtid för sjukförsäkringens dagpenning beaktas.

1.9. Uträkning av familjepension

Familjepension som beviljas som fortsättning på förtida ålderspension uträknas direkt på förmånslåtarens pension utan att förtidsminskningen undanröjs.

I förmånslåtarens pension undanröjs endast inverkningsgarna av samordning och barntillägg. Pensionen utökas med den pension förmånslåtaren eventuellt intjänat under sin tid med förtida ålderspension. Härfter uträknas familjepensionens belopp och förrättas samordning (se även punkt 4 exempel 4).

1.10. Ansvarsfördelning

Kostnaderna för förtida ålderspension fördelas mellan pensionsanstalterna på samma sätt som kostnaderna för ålderspension. För den av förtidsuttaget föranledda omvandlingen av pensionens fonderade del ges anvisningar i pensionsanstalternas beräkningsgrunder.

1.11. Folkpensionen

Vid bestämmandet av folkpensionens tilläggsdel beaktas vid förtida ålderspension den fram till pensioneringen intjänade och samordnade pensionen (vari även inräknas eventuell andel för återstående tid) utan barntillägg. Förtidsminskningen i arbetspensionen utgör sålunda sådan pensionsinkomst som inverkar minskande på folkpensionen.

En person kan även ta ut sin folkpension som förtida ålderdomspension. Vid bestämmandet av tilläggsdelen i en i förtid beviljad folkpension beaktas arbetspensionen som en emotsedd pension, ifall ifrågavarande person inte har ansökt om arbetspension eller om han såsom anställd inom den offentliga sektorn inte ännu kan få ut sin förvärvspension. Om en person tar ut endast en del av sin arbetspension i förtid och alltså fortsätter med ett annat förvärvsarbete, räknas den framtida pensionen för detta förvärvsarbete som inkomst i form av emotsedd pension. För den som får invalidpension i form av delpension räknas skillnaden

mellan full pension och delpension som emotsedd pensionsinkomst.

Om uträknande av grundbeloppet för emotsedd pension och förtida ålderspension för bestämmandet av folkpensionen och om meddelande om grundbeloppet till pensionsfallregistret har Pensionsskyddscentralen utfärdat anvisningar i cirkulär 40/85.

2. UPPSKJUTEN ALDERSPENSION

Om ålderspensionen börjar senare än vid ingången av den månad som följer efter uppnåendet av pensionsåldern utges uppskovsförhöjning i pensionen.

2.1. Bestämmelserna om uppskovsförhöjning

Föreskrifter om uträkning av uppskovsförhöjning i pensionen ingår i det social- och hälsovårdsministeriets beslut (714/79) som baserar sig på gällande lag före 1.1.1986.

I samband med lagändringen har bestämmelserna om uträkning av uppskovsförhöjningen i fråga om grundpensionsskyddet intagits i 5 § 3 mom. APL, vari stadgas:
"Börjar pension löpa senare än vid ingången av månaden efter den under vilken arbetstagarren fyller 65 år, höjs den enligt 8 § samordnade pensionen med en procent för varje månad varmed begynnelsepunkten för pensionen uppskjutits."

Beträffande sänkta pensionsåldrar och registrerade tilläggspensioner bereds vid social- och hälsovårdsministeriet en lagändring, enligt vilken ministeriet kan utfärda beslut om uträkning av uppskovsförhöjning (och förtidsminskning) i de här avsedda fallen. Utkast till det planerade beslutet medföljer som bilaga. Pensionsanstalterna kan räkna ut uppskovsförhöjningarna i tilläggsförmånerna i enlighet med utkastet till framställning och bevilja de ifrågakommande pensionerna genom interimistiska beslut.

Anvisningar gällande uppskjutet uttag av pension i fråga om de på fribrev baserade pensionsdelarna ingår

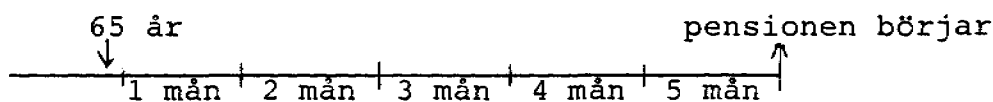
- i 4 och 6 §§ villkor och grunder för fribrev motsvarande minimiskyddet enligt arbetspensionslagarna
- i 5 och 8 §§ villkor och grunder för fribrev beträffande frivilliga tilläggsförmåner enligt arbetspensionslagarna och
- i 5 och 8 §§ villkor och grunder för fribrev beträffande arbetsgivarens pensionsförsäkring.

2.2. Uträkning av uppskovsförhöjning

2.2.1. Uppskovsförhöjning i pension enligt grundskyddet (pensionsåldern lika med 65 år)

Antalet månader räknas från ingången av den månad som följer efter uppnåendet av 65 års åldern fram till ingången av den månad då pensionen börjar, varefter den enligt 8 § APL samordnade pensionen höjs med en procent för varje månad.

Om pensionen exempelvis uppskjuts med 5 månader är uppskovsförhöjningen 5 %.

Pension som baserar sig på fribrev förhöjs med samma procent.

2.2.2. Uppskovsförhöjning i pension vid sänkt pensionsålder

Uppskovsförhöjningen vid en sänkt pensionsålder uträknas med användning av koefficienterna i 1 § social- och hälsovårdsministeriets beslut på det sätt som anges i beslutets 3 §. Utkastet till framställning och de på basis av utkastet med en månads noggrannhet beräknade koefficienterna medföljer som bilaga.

På fribrev baserad pensionsdel i pensionen skall först omvandlas att motsvara den sänkta pensionsåldern, varefter pensionen samordnas och uppskovsförhöjningen uträknas. Anvisningar om detta ingår i 6 § villkor och grunder för fribrev motsvarande minimiskyddet enligt arbetspensionslagarna (se även punkt 4. exempel 6).

2.2.3. Uppskovsförhöjning i registrerad tilläggspension

Anvisningar beträffande uppskjutet uttag av registrerad tilläggspension ingår i 4 § utkastet till framställning om social- och hälsovårdsministeriets beslut. Pensionsdel som baserar sig på registrerat tilläggspensionsskydd uppskjuts försäkringsmatematiskt så, att ålderspensionens kapitalvärde bibehålls.

Om pensionen uppskjuts över en sänkt pensionsålder, omvandlas den på fribrev baserade tilläggspensionsdelen först att motsvara den sänkta pensionsåldern på så sätt att det sammanräknade kapitalvärdet för ålders- och invalidpensionen bibehålls. Därefter uträknas

uppskovsförhöjningen på ovan angivet sätt. Anvisningar om detta ingår i 8 § villkor och grunder för fribrev beträffande frivilliga tilläggsförmåner enligt arbetspensionslagarna. Uppskovsförhöjningen i pension som utges enligt arbetsgivares pensionsförsäkring uträknas på samma sätt som förhöjningen i en registrerad tilläggspension. Anvisningarna gällande fribrev ingår i 8 § villkor och grunder för fribrev beträffande arbetsgivares pensionsförsäkring.

Förfrågningar om koefficienterna för uppskovsförhöjning i registrerad tilläggspension och i arbetsgivares pensionsförsäkring kan riktas till Pensionsskyddscentralen eller till den pensionsanstalt, där tilläggspensionen är försäkrad.

2.3. Familjepension som fortsättning på uppskjuten pension

Om förmånslåtarens har dött före 1.1.1986 uträknas familjepensionen på förmånslåtarens pension sådan den är, när inverkningarna av barntillägg, uppskovsförhöjning och samordning har undanröjts.

Uppskovsförhöjningen i en ålderspension kvarstår i familjepensionsfall som inträffar 1.1.1986 eller därefter. Samordningen av familjepension förrättas till åtskillnad från ålderspension likväl först sedan uppskovsförhöjningen räknats ut. Sålunda skall en familjepension som beviljas efter en uppskjuten ålderspension på grund av ett 1.1.1986 eller därefter inträffat familjepensionsfall uträknas på följande sätt.

- Först undanröjs i förmånslåtarens pension endast inverkningarna av samordning och barntillägg. På detta belopp räknas familjepensionsbeloppet ut med beaktande av förmånstagarnas antal och därefter samordnas familjepensionen.
- På motsvarande sätt uträknas familjepensionen även i de fall då förmånslåtarens inte fick pension men vid dödsfallet skulle ha haft rätt till uppskjuten ålderspension.

3. IKRAFTTRÄDANDE

3.1. Tillämpning av de nya stadgandena vid uträkning av pension

Stadgandena om förtida ålderspension träder i kraft 1.1.1986. Ålderspension kan beviljas som förtida uttag med början från 1.1.1986 om förutsättningarna för beviljande av förtida ålderspension är för handen 31.12.1985.

Stadgeändringarna gällande uträkning av uppskovsförhöjning i uppskjuten ålderspension tillämpas på uppskovstid efter 1.1.1986. Om uppskovet med uttaget av pension börjat före 1.1.1986 och fortsätter ännu under år 1986, tillämpas de uträkningsregler som gällde uppskovsförhöjningen före 1.1.1986 på den del av uppskovstiden som hänför sig till tiden före år 1986 och de uträkningsregler som gäller från 1.1.1986 på den därpå följande delen av uppskovstiden.

Familjepension som baserar sig på förmånslåtarens ålderspension uträknas i enlighet med de stadganden som träder i kraft 1.1.1986, om förmånslåtaren har dött 1.1.1986 eller därefter. Härvid skall i familjepension medtas uppskovsförhöjningen i förmånslåtarens egen pension. Detta förfarande skall iaktas även i de fall då uppskovet med uttaget av förmånslåtarens ålderspension har börjat före 1.1.1986.

Ändringarna i villkoren och grunderna för fribrev träder i kraft 1.1.1986. Till övriga delar än de ovan anförda tillämpas de nya föreskrifterna i dessa villkor och grunder på sådan pension som baserar sig på 1.1.1986 eller därefter inträffat pensionsfall. Pensionsfall anses härvid ha inträffat

- när försäkrad uppnått fastställd pensionsålder, eller
- när försäkrad tagit ut förtida ålderspension, eller
- när försäkrad blivit arbetsoförmögen i sådan grad som berättigar till invalidpension, eller
- när försäkrad har blivit arbetslös på sätt som avses i 4 c § 3 mom. APL, eller
- när förmånslåtare till familjepension har dött.

Som pensionsfall betraktas härvid likväl inte ändring av arbetslöshetspension till invalidpension och inte heller omvandling av pension till ålderspension.

3.2. Uträkning av uppskovsförhöjning när uppskov med pensionsuttaget börjat före 1.1.1986 och upphör år 1986 eller senare

Om uppskovet med pensionsuttag har börjat före 1.1.1986 och upphör år 1986 eller senare, uträknas uppskovsförhöjningen på följande sätt:

- Först uträknas i enlighet med bestämmelserna före 1.1.1986 (social- och hälsovårdsministeriets beslut 714/79) det förhöjda beloppet för den pension som motsvarar en fram till 1.1.1986 uppskjuten och då uttagen pension. Det på detta sätt uträknade pensionsbeloppet förhöjs för uppskovstiden efter 1.1.1986 i samma proportion som beloppet för denna tid skulle ha förhöjts, om förhöjningen för hela uppskovstiden hade uträknats i enlighet med de bestämmelser som träder i kraft 1.1.1986 (se punkt 4. exempel 5).

3.3. Uträkning av fribrev för avslutat arbetsförhållande

Vid uträkning av fribrev för avslutat arbetsförhållande tillämpas de nya villkoren och grunderna för fribrev, när fribrevet gäller arbetsförhållande som upphör 1.1.1986 eller senare. Uträkningen av fribrev för arbetsförhållande som avslutats därefter förrättas i enlighet med de före 1.1.1986 gällande villkoren och grunderna för fribrev.

4. EXEMPEL

Exempel 1

En person som är född 3.8.1926 ansöker om förtida ålderspension från 1.9.1986. Det till pension berättigande APL-arbetsförhållandet har börjat 1.7.1977 och upphör 31.8.1986. Den pensionsgrundande lönen är 5 000 mk/mån. Samordningsgrunden är densamma. Den intjänade pensionen i ett tidigare arbetsförhållande är 300,00 mk/mån (ind. 1165) och intjänad pension för KAPL-löner är 200,00 mk/mån (ind. 1165). Hur stor är den förtida ålderspensionen?

Den i APL-arbetsförhållandet fram till pensioneringen intjänade pensionen är 687,50 mk/mån. Sammanlagd är den intjänade pensionen $500,00 + 687,50 = 1\ 187,50$ mk/mån.

Samordningen inverkar inte på pensionen.

För dem som är födda år 1926 är förtidsminskningen 0,38 % per månad. Tiden från pensioneringen fram till ingången av månaden efter pensionsålderns uppnående är 60 mån, vilket betyder att

minskningsprocenten = $60 \times 0,38 \% = 22,8 \%$.

Förtidsminskningen =
 $0,228 \times 1\ 187,50$ mk/mån = 270,75 mk/mån.

Den förtida ålderspensionen =
 $1\ 187,50 - 270,75 = 916,75$ mk/mån.

Exempel 2

En person som är född 15.4.1926 ansöker om förtida ålderspension från 1.5.1986. Det till pension berättigande APL-arbetsförhållandet har pågått 1.1.1979 - 30.4.1986. Den pensionsgrundande lönen är 6 500 mk/mån (ind. 1165), varvid den intjänade pensionen är 715 mk/mån. I tidigare APL-arbetsförhållanden har intjänats en pension om 4 100,00 mk/mån. Samordningsgrunden är 8 000,00 mk/mån. Hur stor är den förtida ålderspensionen?

Intjänad pension sammanlagt =
 $715 + 4\ 100 = 4\ 815$ mk/mån

Samordnad pension = 4 608,46 mk/mån

Förtidsuttagstid = 60 mån

För år 1926 födda är förtidsminskningen 0,38 % per månad.

Minskningsprocenten = $60 \times 0,38 \% = 22,8 \%$

Förtidsminskningen =
 $0,228 \times 4\ 608,46 \text{ mk/mån} = 1\ 050,73 \text{ mk/mån}$

Den förtida ålderspensionen =
 $4\ 608,46 - 1\ 050,73 = 3\ 557,73 \text{ mk/mån.}$

Exempel 3

En person har beviljats förtida ålderspension från 1.5.1986 för sina APL-arbetsförhållanden sammanlagt 3 557,73 mk/mån. Pensionen baserar sig på en samordnad intjänad pensionsrätt om 4 608,46 mk/mån. Förtidsminskningen är 22,8 %. Samordningen har inverkat minskande på pensionen. Samordningsgrunden är 8 000 mk/mån. Den intjänade pensionen före samordningen är = 4 815,00 mk/mån. Pensionstagaren dör 27.11.1986. Hur stor är den familjepension som utges till änkan från 1.12.1986?

Först uträknas förmånslåtarens intjänade pensionsrätt utan samordning och är då = 4 815,00 mk/mån. Detta belopp minskas på grund av förtidsuttaget på samma sätt som förmånslåtarens pension och familjepensionen bestäms utgående från det förtidsminskade pensionsbeloppet.

Den familjepensionsgrundande förtida ålderspensionen =
 $4\ 815,00 - (0,228 \times 4\ 815,00) = 3\ 717,18 \text{ mk/mån.}$

Familjepensionen för en förmånstagare =
 $0,5 \times 3\ 717,18 \text{ mk/mån} = \underline{1\ 858,59 \text{ mk/mån.}}$

Samordningsgränsen för familjepensionen är 2 400 mk, vilket innebär att samordningen inte inverkar på familjepensionen.

Exempel 4

En person som är född 15.2.1925 arbetar i två jämsidiga APL-arbetsförhållanden. Arbetsförhållande A har börjat 1.7.1962 och arbetsförhållande B 15.5.1970. Berörd person avslutar arbetsförhållandet A 28.2.1986 och ansöker om förtida ålderspension från 1.3.1986. Han fortsätter i sitt arbetsförhållande B fram till 29.2.1988 och ansöker om förtida ålderspension från denna anställning från 1.3.1988. Den pensionsgrundande lönen i arbetsförhållande A är 5 000 mk/mån (ind.

1165) och i arbetsförhållande B 3 000 mk/mån (ind. 1334, antaget index för år 1988). Hur stor är den förtida ålderspensionen från 1.3.1986 och hur stor från 1.3.1988?

För år 1925 födda är förtidsminskningen 0,37 % per månad.

- 1) Förtida ålderspension beviljas från 1.3.1986. Härvid baserar sig pensionen endast på arbetsförhållande A, emedan arbetsförhållande B fortsätter.

I arbetsförhållande A har intjänats en pension om 1 775,00 mk/mån.

Samordningen inverkar inte på pensionen.

Tiden 1.3.1986 - 1.3.1990 = 48 mån.

Minskingsprocenten = $48 \times 0,37 \% = 17,6 \%$.

Den förtida ålderspensionen från 1.3.1986 = $1\ 775,00 - (0,1776 \times 1\ 775,00) = \underline{1\ 459,76 \text{ mk/mån.}}$

- 2) När arbetsförhållande B har upphört ansöker pensionstagaren om förtida ålderspension från 1.3.1988 även för detta arbetsförhållande.

Emedan arbetsförhållande B upphör först under det år då 63 års åldern uppnås och det pågått längre tid än fyra månader, ger arbetsförhållandet rätt till pension även på basis av tiden från ingången av det år då 64 års åldern uppnås fram till pensionsåldern. Den intjänade pensionsrätten är 851,25 mk/mån.

Detta belopp sammanräknas med den i arbetsförhållande A intjänade pensionen, som justerats med antaget APL-index, dvs

$\frac{1334}{1165} \times 1\ 775,00 = 2\ 032,49 \text{ mk/mån.}$

Intjänade pensioner sammanlagt = $(851,25 + 2\ 032,49) \text{ mk/mån} = \underline{2\ 883,74 \text{ mk/mån.}}$

Samordningen inverkar inte på pensionen

Härefter räknas förtidsminskningen ut särskilt för arbetsförhållande A och särskilt för arbetsförhållande B.

Tiden från det den på arbetsförhållande B baserade pensionen börjar fram till pensionsåldern är 24 mån.

$$\text{Minskingsprocenten} = 24 \times 0,37 \% = 8,88 \%$$

$$\text{Den förtida ålderspensionen för arbetsförhållande B} = 851,25 - (0,0888 \times 851,25) = \underline{775,66 \text{ mk/mån.}}$$

$$\text{Den förtida ålderspensionen för arbetsförhållande A} = 2\,032,49 - (0,1776 \times 2\,032,49) = \underline{1\,617,52 \text{ mk/mån.}}$$

$$\text{Den förtida ålderspensionen sammanlagt} = \underline{2\,447,18 \text{ mk/mån.}}$$

Uppskjutet uttag av pensionen över årsskiftet 1985-1986.

Exempel 5

Pensionssökanden är född 15.5.1920. Han ansöker om ålderspension 16.6.1986. Den intjänade pensionen är 2 500 mk/mån enligt nivån 1.6.1985. Samordningen inverkar inte minskande på pensionen. Uppskovsförhöjningen i pensionen uträknas i två etapper. Först förhöjs pensionen för tiden 1.6.1985 - 1.1.1986 fram till tidpunkten 1.1.1986 med de koefficienter som gällde före 1.1.1986. Därefter förhöjs den på detta sätt förhöjda pensionen att motsvara uttagstidpunkten 1.7.1986 med användning av de nya koefficienterna från 1.1.1986 och i proportion till de förhöjda pensionerna. Den uppskjutna pensionen är i detta fall

$$2\,500 \times \frac{1,00}{0,94} = 2\,659,57 \text{ mk/mån.}$$

$$2\,659,57 \times \frac{2\,500 \times (1 + 13 \times 0,01)}{2\,500 \times (1 + 7 \times 0,01)} = 2\,808,70 \text{ mk/mån}$$

enligt

index år 1985. Pensionen är 3 007,48 mk/mån från 1.7.1986.

När pensionstagaren dör, beviljas änkan familjepension, i vilken den ovan uträknade uppskovsförhöjningen ingår. I den pension som beaktas vid samordning av familjepension skall uppskovsförhöjningen ingå. I detta fall skulle beloppet av den familjepension som beaktas vid samordningen vara 1 503,74 mk/mån.

Uppskjutet uttag ut över sänkt pensionsålder

Exempel 6

Arbetstagaren är född 30.4.1926. Han är anställd i ett arbetsförhållande 1.8.1966 - 30.4.1988, för vilket pensionsåldern är 60 år. Pensionslönen är 6 700 mk/mån. Beloppen i detta exempel antas motsvara index år 1988. Arbetstagaren har dessutom ett fribrev (450 mk/mån) för en tidigare anställning.

Anställningstiden i det nuvarande arbetsförhållandet fram till pensionsåldern är 237 månader och efter pensionsåldern 24 månader. Den fram till pensionsåldern intjänade pensionen för detta arbetsförhållande är 1 984,88 mk/mån.

Den efter den sänkta pensionsåldern intjänade och mot en pensionsålder om 65 år svarande pensionen är 201,00 mk/mån, vilket belopp omvandlas att motsvara pensionsåldern 60 år på följande sätt:

$$\text{Omvandlingsprocenten} = 60 \times 0,38 \% = 22,8 \%$$

$$\text{Den mot den sänkta pensionsåldern svarande pensionen} = 201,00 - (0,228 \times 201,00) = 155,17 \text{ mk/mån.}$$

Även pensionen för den tidigare anställningen omvandlas att motsvara den sänkta pensionsåldern:

$$450 - (0,228 \times 450,00) = 347,40 \text{ mk/mån.}$$

$$\text{Den sammanlagda pensionen som svarar mot pensionsåldern 60 år} = 1\,984,88 + 155,17 + 347,17 = \underline{2\,487,22 \text{ mk/mån.}}$$

Samordningen inverkar inte på pensionen och då pensionsuttaget uppskjutits med två år är pensionen =

$$\frac{143}{122} \times 2\,487,22 = \underline{2\,915,35 \text{ mk/mån.}}$$

Förordning om pension för arbetstagare 8 §

8 §

Rätten till framtida pension på grund av arbetsförhållande, vid vars upphörande arbetstagaren eller anhörig till honom inte är omedelbart berättigad att erhålla pension, eller vid vars upphörande arbetstagaren inte omedelbart har tagit ut förtida ålderspension i enlighet med 4 § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare, tryggas genom ett mot denna förmån svarande fribrev.

På grund av fribrev som motsvarar det i lagen om pension för arbetstagare angivna minimipensionsskyddet har arbetstagare rätt, i enlighet med vad i villkoren för fribrevet bestäms, till ålderspension då han fyllt 65 år eller till förtida ålderspension tidigast då han fyllt 60 år, till invalidpension enligt 4 § 3 mom. och 5 b § lagen om pension för arbetstagare samt till arbetslöshetspension enligt 4 c § lagen om pension för arbetstagare, dock inte medan han uppbär pension som beviljats med tillämpning av 6 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare eller 7 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden. Inträder arbetstagare som erhållit fribrev på nytt i arbetsförhållande på vilket lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden eller lagen om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande (662/85) tillämpas, eller börjar han bedriva företag verksamhet, på vilken lagen om pension för lantbruksföretagare (467/69) eller lagen om pension för företagare (468/69) tillämpas, och kommer han på grund därav, utan att ånyo erhålla fribrev, i åtnjutande av pension vid annan ålder eller på andra villkor, skall fribrevet ändras så att det motsvarar dessa villkor. Detsamma gäller, om en sådan arbetstagare erhåller pension på grund av frivillig fortsatt försäkring.

I fråga om tilläggsförmåner som avses i 11 § lagen om pension för arbetstagare iakttas i tillämpliga delar vad som är stadgat ovan i 1 och 2 mom. Om likväl pensionsåldern enligt villkoren för det till arbetstagarens sista arbetsförhållande anslutna pensionsskyddet har varit lägre än 65 år och arbetsförhållandet har upphört tidigast ett år innan pensionsåldern uppnås, beviljas den förtida ålderspensionen med tillämpning av villkoren för det till arbetsförhållandet anslutna pensionsskyddet och inte med tillämpning av villkoren för fribrev, under förutsättning att pensionen börjar inom ett år från det arbetsförhållandet upphörde.

Utan hinder av 4 mom. är arbetstagare likväl berättigad att på grund av fribrev som motsvarar tilläggsförmåner erhålla ålderspension då han beviljas pension enligt lagen om förtidspension för frontveteraner.

Fribrevets villkor och de för dess beräkning erforderliga grunderna fastställs på framställning av pensionsskyddscentralen av social- och hälsovårdsministeriet gemensamt för alla pensionsanstalter.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1986

BILAGA 2
UTKAST TILL FRAMSTÄLLNING

30.9.1985

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS BESLUT

om uträkning av i 11 § lagen om pension för arbetstagare, 11 § lagen om pension för lantbruksföretagare och 11 § lagen om pension för företagare avsedda frivilliga tilläggsförmåner i vissa fall.

Utfärdat i Helsingfors den 198 .

Social- och hälsovårdsministeriet har med stöd av 11 § 1 mom. lagen den 8 juli 1961, sådant detta lagrum lyder i lagen av den 30 december 1982 (1059/82), samt 11 § 1 mom. lagen av den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare (467/69) och 11 § 1 mom. lagen av den 14 juli 1969 om pension för företagare (468/69), beslutat:

1 §.

Om pensionsåldern enligt de till det sista arbetsförhållandet hörande villkoren har fastställts till lägre än 65 år och pensionen börjar senare än vid ingången av den månad som följer efter den månad då pensionsåldern har uppnåtts, förhöjs den på det sista arbetsförhållandet baserade och i enlighet med 8 § lagen om pension för arbetstagare samordnade grundpensionen försäkringsmatematiskt med tillämpning av koefficienterna i följande tabell och 5 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare på det sätt som föreskrivs i 2-3 §§.

pensionsålder	koefficient	pensionsålder	koefficient
50 eller lägre	2.37	58	1.59
51	2.26	59	1.51
52	2.15	60	1.43
53	2.05	61	1.32
54	1.95	62	1.22
55	1.86	63	1.14
56	1.77	64	1.06
57	1.68	65	1.00

2 §.

Pensionsåldern bestäms med en månads noggrannhet och den mot denna ålder svarande koefficienten beräknas ur tabellen medelst linjär interpolation med en hundraedels noggrannhet.

3 §.

När pensionen börjar senast vid ingången av den månad som följer efter den månad då 65 års åldern har uppnåtts, uträknas det i 1 § avsedda pensionsbeloppet så, att beloppet av den

samordnade grundpensionen, sådant detta belopp skulle ha varit om pensionssökanden hade gått i pension genast vid uppnåendet av pensionsåldern, multipliceras med den i tabellen angivna mot den fastställda pensionsåldern svarande koefficienten, varefter produkten divideras med den mot pensioneringsåldern svarande i enlighet med 2 § beräknande koefficienten.

När pensionen börjar senare än vid ingången av den månad som följer efter den månad då 65 års åldern har uppnåtts, uträknas först det i 1 mom. avsedda pensionsbeloppet att motsvara den pension, som skulle ha börjat vid ingången av den månad som följde efter den då 65 års åldern uppnåddes. Den på detta sätt uträknade pensionen höjs i enlighet med 5 § 2 mom. APL för varje månad, varmed pensionen uppskjutits från ingången av den månad som följde efter den då 65 års åldern uppnåddes till en senare tidpunkt.

4 §.

Om ålders-, invalid- och arbetslöshetspensionsbeloppet enligt de till det sista arbetsförhållandet hörande villkoren höjts utöver nivån enligt minimivillkoren och ålderspensionen börjar senare än vid ingången av den månad som följer efter den månad då pensionsåldern har uppnåtts, omvandlas den utöver miniminivån intjänade pensionen försäkringsmatematiskt så, att ålderspensionens kapitalvärde bibehålls. Kapitalvärdeskoefficienterna skall motsvara pensionstagarens ålder med en månads noggrannhet samt pensionstagarens kön.

5 §.

Om ålders-, invalid- och arbetslöshetspensionsbeloppet enligt de till det sista arbetsförhållandet hörande villkoren höjts utöver nivån enligt minimivillkoren och ålderspensionen beviljas såsom förtida uttag av pensionen, omvandlas den utöver miniminivån fram till pensioneringsdagen intjänade pensionen försäkringsmatematiskt så, att ålders- och invalidpensionens kapitalvärde bibehålls. Kapitalvärdeskoefficienterna skall motsvara pensionstagarens ålder med en månads noggrannhet samt pensionstagarens kön.

6 §.

Detta beslut träder i kraft den 198 .

Om pensionstagaren har uppnått pensionsåldern före den 198 och ålderspensionen börjar sagda dag eller senare, uträknas den förhöjning som ges i pensionen med anledning av uppskovstiden före den 198 med tillämpning av social- och hälsovårdsministeriets beslut den 10 september 1979 om uträkning av arbetspension i vissa fall (714/69).

Enligt 1 § social- och hälsovårdsministeriets beslut och 6 § villkoren och grunderna för
 fribrev motsvarande minimiskyddet, med en månads noggrannhet beräknade ålderskoefficienter

	0 mån	1 mån	2 mån	3 mån	4 mån	5 mån	6 mån	7 mån	8 mån	9 mån	10 mån	11 mån
50 år	2.37	2.36	2.35	2.34	2.34	2.33	2.32	2.31	2.30	2.29	2.28	2.27
51	2.26	2.25	2.24	2.23	2.23	2.22	2.21	2.20	2.19	2.18	2.17	2.16
52	2.15	2.15	2.14	2.13	2.12	2.11	2.10	2.10	2.09	2.08	2.07	2.06
53	2.05	2.04	2.04	2.03	2.02	2.01	2.00	2.00	1.99	1.98	1.97	1.96
54	1.95	1.95	1.94	1.93	1.92	1.92	1.91	1.90	1.89	1.88	1.88	1.87
55	1.86	1.85	1.85	1.84	1.83	1.82	1.81	1.81	1.80	1.79	1.78	1.78
56	1.77	1.76	1.75	1.75	1.74	1.73	1.72	1.72	1.71	1.70	1.69	1.69
57	1.68	1.67	1.67	1.66	1.65	1.64	1.64	1.63	1.62	1.61	1.61	1.60
58	1.59	1.59	1.58	1.57	1.56	1.56	1.55	1.54	1.54	1.53	1.52	1.51
59	1.51	1.50	1.49	1.49	1.48	1.48	1.47	1.46	1.46	1.45	1.44	1.44
60	1.43	1.42	1.41	1.40	1.39	1.38	1.38	1.37	1.36	1.35	1.34	1.33
61	1.32	1.31	1.30	1.30	1.29	1.28	1.27	1.26	1.25	1.25	1.24	1.23
62	1.22	1.21	1.21	1.20	1.19	1.19	1.18	1.17	1.17	1.16	1.15	1.15
63	1.14	1.13	1.13	1.12	1.11	1.11	1.10	1.09	1.09	1.08	1.07	1.07
64	1.06	1.06	1.05	1.05	1.04	1.04	1.03	1.03	1.02	1.02	1.01	1.01
65	1.00											